

Oponentský posudek na bakalářskou práci Nikolý Dlabajové

Tvůrčí účast ženy v české literární kritice

Jako příklad obecného tématu své bakalářské práce si Nikola Dlabajová zvolila literárněkritické a vykladačské působení Věry Liškové (1909–1944), trvající necelých devět let (1935–1943) a tragicky ukončené smrtí při náletu spojeneckých vojsk na Brno v listopadu 1944.

Za nejcennější pokládám životopisnou část bakalářské práce. Nevelké množství údajů o životě V. Liškové, které na základě sporých pramenů v literatuře předmětu kursují, autorka vlastní heuristikou ověřila, zpřesnila a prohloubila.

Druhá část práce (v číslování jde o třetí kapitolu) je věnována recenzím a studiím V. Liškové. Kompozice této kapitoly je obhajitelná, ale jako čtenář, který nesledoval genezi bakalářského spisu, nýbrž je konfrontován „jen“ s jeho výsledkem, bych strukturu této třetí kapitoly modifikoval: Pokud je první podkapitola věnována recenzím v Lidových novinách, pak se druhá mohla nebo přímo měla zabývat studii ze Slova a slovesnosti, uvážíme-li, že kromě několika dalších statí v různých sbornících nebo knihách jiných autorů nikde jinde nepublikovala. Anebo se mohla nebo měla spolupráce s deníkem představit v některé z podkapitol v rámci „románové“ problematiky, bylo-li pro V. Liškovou směřování k otázkám románu charakteristické už ve statích pro Literární pondělí LN. – Je to okrajová připomínka, ale vede mne k ní značný nepoměr mezi letmým, výčtovým charakterem pasáže o příspěvcích v LN (s. 19–20), a celkem velkoryse rozvrženou skicou o románovém žánru, která se váže k příspěvkům V. Liškové ve Slovu a slovesnosti. Jinými slovy řečeno, buď bych volil rozvržení kapitoly dle periodik, kam V. Lišková přispívala, anebo bych kapitolu členil dle potřeb prozaického románového žánru. (Druhá z možností by možná byla vhodnější, zvláště když v úseku o románu autorka ukázala, že obecnějšího pohledu schopna je, jakkoli je její exkurs o dvojím vlivném pojetí žánru (G. Lukács a M. Bachtin) poněkud zjednodušený.

Při něm a při popisu studií V. Liškové ze Slova a slovesnosti volí autorka postup, kdy citace střídá s parafrázemi. Uvědomuji si obtížnost, kterou vlastně dvojí metarovina pojednání pro žánr bakalářské práce představuje. Z nastavení, které si N. Dlabajová zvolila, se nikde nevybočuje, což patří ke kladům předkládaného spisu, neboť to znamená, že postup V. Liškové není v zásadě nikde zkreslen. Parafráze jsou ale vesměs mechanické povahy, spočívají v lexikálních substitucích a zpravidla nedosahují ani roviny shrnutí (natož pak analýzy, či dokonce pokusu o výklad, jenž se ovšem od statutu bakalářské práce nevyžaduje). Domnívám se, že když už předmětné studie autorka v podstatě jen reprodukovala – což je operace, kterou lze v žánru bakalářské práce docela akceptovat –, mohla pojednat alespoň o jejich výstavbě, kompozici a jazyku.

Vím, za jakých podmínek bakalářské práce obvykle vznikají, ale textu by prospěla ještě nejméně jedna redakce; nesrovnalosti typografické (občasný grotesk, který nemá zvýrazňovací funkci, a v textu zůstal zřejmě omylem), formulační a jazykové (včetně gramatických chyb) tu nevytýkám jako fundamentální připomínku, ale konstatuji, že lapálie tohoto druhu jsou v předkládané práci přece jen nápadné.

Seznam pramenů (s. 38–42) se vlastně kryje s bibliografií Věry Liškové (s. 46–53). Rozdíl mezi seznamem pramenů a bibliografií je jen v podobě zápisu: v bibliografii jsou jednotlivé položky anotovány a u příslušných prací je uveden přetisk ve výboru *Posmrtný odlitek z prací V. L.*, jež v roce 1945 uspořádali Milada Součková a Bohuslav Havránek. Není to nijak vážné pochybení; zastavuji se u tohoto jevu takřkajíc jen z ekonomických důvodů. Kdyby autorka jednotlivé bibliografické položky očíslovala, mohla ze svého textu odkazovat rovnou na bibliografii.*

Autorka to přímo nikde neříká, ale studie Věry Liškové jsou pozoruhodné nejen pro svou vlastní noetickou hodnotu, ale také v souvislostech strukturalisticky orientovaného bádání čtyřicátých let. Pražská literárněvědná škola byla vůči románovému žánru rezervovaná (lze to vnímat i z vlídného, ale současně zdrženlivého podání J. Mukařovského v předmluvě k posmrtně vydaným pracím V. Liškové) a podstatnější práce o žánru nevznikly ani v její tzv. druhé generaci. Z česky psaných studií tak máme k dispozici až tematologicky zaměřené knihy D. Hodrové z osmdesátých a devadesátých let, v nichž ojedinělé studie V. Liškové citovány nejsou.

Octl jsem se ale tím už mimo rámec oponovaného textu. Bakalářská práce naplňuje požadavky kladené na tento žánr a jako její hodnocení navrhuji známku „velmi dobře“.

Michael Špirit, 31. srpna 2015

---

* Nikde se ovšem neuvádí, do jaké míry je bibliografie jen přestrukturovaným soupisem z *Posmrtného odlitku* (jež pravděpodobně sestavil B. Havránek), a do jaké míry vznikala nezávisle na něm. Zmínit to totiž autorka bakalářské práce měla v obou případech. – Jinak se raduji sez toho, že soupis prací Věry Liškové je inspirován formátem elektronicky zveřejňovaných bibliografií na webu Institutu pro studium literatury. Ale tam nejsou bibliografické záznamy číslovány právě proto, že je lze vyhledávat elektronicky – bibliografie v tištěné podobě však pro číslování položek vyžaduje; jinak s ní dobře operovat nelze.